

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben házas hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség költségei visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatali intéseink.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 11.

Dobolnak.

Most folyt le a nagy vásár nálunk. Nézttem.

Rengeteg ember nyüzsög, zajong, kér, kínál, ócsárol, dicsér, szinte kábító zür-zavarban áll a vásár. Minél rikitőbb a portéka, annál többen nézik, minél hitványabb, annál jobban reklamirozzák és vesznek is.

Itt egy lobogós ingbe öltözött, fokossal hadonászó zsidó gyerek tánczolja a csárdást. Reklam, panoptikumhoz. Ott körhinta forog s váltig hiszik a kik rajta ülnek, hogy előre haladnak. Amott Kossuth nótát énekel egy felpántlikázott magyar, de azt sem a honfi bánat bántja; krajczáros bazárnak reklamiroz vele.

Nagy volt az élet kavarodása és a nótával, tánczczal elkápráztatott publikum vette is a sok czafatot.

Egyszerre aztán változott a kép.

A dobos jelent meg. Csend lett. Tompán dübögött a dob s harsányan szólt a hirdető, vigyázatok emberek, sok a zsebvágó a vásáron.

És az emberek zsebüket kezdték tapogatni, és sokaknak hiányzott pénze, órája, más eféle értéke és keservesen értették meg, hogy a nagy szemfényvesztésben jobban kell ezután vigyázni.

És megfogyatkozott a nép a lobogó ingü csárdást járó, a Kossuth nótát éneklő, a rikitő reklamu figurák előtt.

Szell Kálmán bele dobolt a politikai nagyvásárba és sokaknak úgy fáj ez, mintha az ő bőrükön dobolna. Hogyne, mikor elrontotta a vásárt!?

Mennyi politikai Paprika Jancsi szedheti fel ezután a sátorfáját!?

Milyen jó üzlet volt eddig a liberális-kodás.

A gseftelők pedig zúgolódtak, hogy elrontotta a dobos a vásárt. Pedig nem; a nép zsebéért védte meg.

A bódé előtt lobogós inguju zsidó gyerekek tánczolták lelkesen a csárdást, hazafias izzadság cseppekkel borítva a talajt, a nép között finom urak, szolgabírák, jegyzők tessékelték befelé a választókat, bel! bel! atyafiak, ha már kívül ilyen szép, hát még belül! Csak egy vokst fizetsz, sőt inkább még neked fizetnek a voksert s be jutsz a paradicsomba. A nép persze felült, vokst s észre sem vette, hogy más csinált itt vásárt nem ő. Más vásáros Kossuth nótákat dalolt s fókosára hajtott fejfel adta a búsmagyart.

Ide tessékelnem sem kellett a népet, mert a szive huzta s dehogy vette észre, hogy a teli torokkal zengett Kossuth nóta szintén csak reklam — krajczáros bazárhoz.

Elvet, jogot, orvoslást sehol sem kapott, de a vokst azt el csalták tőle.

Most aztán Szell közibe dobol a vásárnak. Emberek hamis portékát, hamis röffel mértek idáig, vigyázatok s mig ti elkáprázva jártatok a nagy birka vásárt, addig zsebmetszők tolakodtak közéték.

És az idei választások előtt kezd megjönni az emberek esze.

Ki ki tapogatja a lelki ismeretét és megdöbbenve veszi észre, hogy hiányzik egy egy érték tárgy onnan.

Az elv, hol van? Csak helye, a jelszó maradt meg. Az ősi föld hol van? csak a hire maradt meg. A régi jólét hova tűnt? hire se maradt. Az állami közjogi fejlődés hol van? vissza csuszott, a 25. §., az ischlii klauzula, az ex-lex mocsarárig,

Hát erre a dobszóra így nyílik ki a nép esze s nem nézi majd vásárnak a legszentebb polgári jog gyakorlását.

De a vásári hosszú körműek is rém tisztán kezdenek látni és hallani a Szell leiratának hatása alatt.

Hajh! választási ügyeskedésekért nem kap többé kitüntetést az ember, de büntetést, azt könnyen.

Igy hát vége a vásárnak. Eltűnnek a nemzeti színű zsidó gyerekek, a paprika-jancsik, a Kossuth-nótás bazárok, letörnek az ügyes »hajcsárok« és ki tisztul a tér. Nem lesz vásár rajta, hanem tisztán fog állani a legszentebb polgári jog gyakorlásának teréül. Így aztán majd meg láthatják végre egymást az emberek, és választhatnak abból amit látnak, nem a mibe beugratták, vagy behajtották őket.

Lényege a Szell figyelmeztetésének az, amit a tisztviselők korteskedésére, a választási elnökök basáskodására, a záróóra, rendezők kijelölésére, személy igazolásra és a pártok helyének kijelölésére vonatkozólag mond.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A katasztrófa.

Írta: Francois de Nion.

A szívárvány színű fénysugár, mely ferdén verődött alá a balkon üveg ajtajáról, ide-oda szökött, ugrált a kristály üvegeken és az asztal ezüst edényein.

Phillippe de Resmond figyelemmel kísérte, mint tapad rá egy pillanatra kis felesége fehér blúzára, majd végig libeg annak üde eper ajkain és finom, kékes csókot lehel az arcra.

Valami ösztönszerű nyugtalanság, félelem támadt a férfi keble mélyén; úgy érezte, mintha valami idegen férfi enyvelését, csirógatását tűrné a felesége.

— Mártha, ugyan nézd azt a fénysugarat!

— Nos, mi bajod vele?

— Nem bosszant egy ki sé?

Gondolataiba mélyedten szemlélte a nőt; ez az asszony mindig újnak, frissnek tűnt fel előtte; soha nem volt rá eset, hogy a ruiságnak valami visszatartó jelével találkozott volna alakján, a mi kellemetlenül érintette volna őt, valami szembetűnő szépség hibával, a mi olyan arcokról és szemünkbe rí néha, melyek jó és kedves ismerőseink nekünk.

Ujból és újból belészórt azokba a szép, hosszú bársony szempillájú szemhéjakba, melyek egy kissé lefele kanyarodó szegleten végződnek, a hullámozó szép szőke hajba, mely akárcsak aranyhabból volna verve, azokba az arcokba, melyek színe olyan üde, mint a virág szirma.

Csak hogy épen szóljon valamit, megkérdezte: — Mivel töltöd a mai napot. Mártha mond? Mit művelsz?

— Mintha nem tudnád: részt veszek azon a kerti ünnepélyen, a melyet Albartisek adnak a szigeten Gourbevoie mellett.

— Tenniszettek is?

— Tenniszestünk s valószínűleg pólozunk és kerékpározunk is. Nem tartasz velünk?

— Fájdalom, ma nem lehet rá időt szorítani. választmányi ülésünk lesz a klubban.

Elgondolkozott egy kissé s még egyszer sajnálkozva ismétlé: — Nem, valóban nem lehet semmiképen sem! Vandricourt felvételéről van szó...

— Csak nincs szándékod őt kigolyózni?

— Dehogy is! Hova gondolsz? Vandricourtot! Ellenkezőleg mindent el akarok követni érdekében, a mi csak erőmtől telik. — Hisz jó barátaim közé tartozik ez az ember.

— Nono, ez még nem lehet ok arra, hogy...

* * *

A férfi utána ment a toilette szobába. A nő oda tartotta lábait a padlón térdeplő komornának és azzal a természetes fesztelenséggel, a mi együtt jár a házassággal, egy ábrakát láttatott, vetett oda zsákmányul a szemeknek a karcu lábszárak puha kerekességéből, mely a fehér alsó ruhák finom csipkái alól kandikált elő.

A férj gyengéden legeltette szemét az asszonyon. Házassága hetedik esztendejében még mindig olyan örülten szerette őt, mint azon az első napon, mikor a reggelit elkölte, kettecskén nászutazásra indultak.

S csengő hangon, a miben titkos vágy reszketett, kérdezte: — Készen jössz ma haza?

— Isten ments! Akarod, hogy értes menjek a klubba?

Választási zászlók és jelvények

a legolcsóbban kaphatók ==

Badar Béni szijgyártónál

Olaszi, Fő-utca 400. sz.

Tisza, menlevelet kért a korteseknek, privilégiumot a régi jelölteknek s akna munkát azok ellen kiknek privát véleménye merne lenni. A választóknak pedig nem kért semmit.

Jött azonban a szél és kiszáritotta a tiszta kiöntés utolsó mocsarait s hisszük — buza táblák lesznek még a mocsarak helyén.

* * *

A választásokra vonatkozó királyi leiratot és miniszteri rendeletet, mely igazán korszakalkotó a magyarországi választások történetében, itt adjuk:

A királyi leirat.

MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF

ISTEN KEGYELMÉBŐL AUSZTRIAI CSÁSZÁR,
CSEHORSZÁG KIRÁLYA s. a. t.

és

MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYA.

Kedvell hűveink!

Uralkodói köteleinkhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött örködni:

Mint hogy az 1848. évi IV-ik t.-cz. 1. §-a az országgyűlést évenként Budapestre egybehívni rendeli, és mint hogy számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik:

Magyar minisztertanácsunk előterjesztésére elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a *folgó év október havának 24-ik napján* megnyitandó országgyűlésre *Budapest székesfővárosunkba* egybehívjuk.

Minek folytán Nektek ezennel komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, a melyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t.-czikkek által rendelt módon és a fennálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselők ezen az országgyűlésen megjelenhessék és a törvényhozás működése

a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradtunk.

Kelt Budapest székesfővárosunkban, ezerkilencszázegy év szeptember havának 9-ik napján.

A belügyminiszter rendelete.

A királyi leirat kapcsán *Szell Kálmán* mint belügyminiszter az összes központi választmányokhoz a következő körrendeletet intézte:

98.976—I. szám. Magyar királyi belügyminiszter.

Körrendelet.

valamennyi központi választmányoknak.

I.

(A választások határideje.)

Ő császári és apostoli királyi Felsege a jövő 1901—1906-diki országgyűlést 1901. évi október hó 24-dik napjára egybehívni méltóztatván, egyidejűleg intézkedtem, hogy a kegyelmes királyi meghívó levelek a törvényhatóságoknak és az önálló képviselőküldési joggal felruházott városoknak a mai napon megküldeszenek.

Tekintettel ezen legfelső elhatározásra, az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 56. §-a alapján az általános képviselőválasztásokra a folyó év *október hó 2. napjától 11. napjáig* bezárólag terjedő tíz napi időközöt ezennel kitűzöm.

Midőn erről a központi választmányt értesitem, egyttal felhívom, hogy a fentebb idézett törvény 57. és 58. §§-ai értelmében a kegyelmes királyi meghívó levélnek a *közgyűlésben történt kihirdetése után következő napon okvetellen összeülvén*, az általános választások napját a megjelölt 10 napi határidőn belül tüzze ki s az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 59., 60., 61. §§-aiban foglalt rendelkezések szem előtt tartása mellett mindazon intézkedéseket tegye meg, melyek a központi választmány törvényszerű feladatát képezik; egyttal az idézett törvény 62. §-a alapján, ugy ezen törvény 68. és 75. §§-ai, valamint az alább érintendő 1899. évi XV. t.-cz. 153., 155. és 156. §§-aira való figyelemmel, az előirt hirdetmény kibocsátása iránt is intézkedjék.

Figyelmeztetem a központi választmányt, hogy a képviselőválasztásokat érintő összes el-

járásról, illetve intézkedéseiről szóló jegyzőkönyveit eredeti másodpéldányban hozzám esetről-esetre, legkésőbb azonban az ülést követő napon okvetellen felterjessze.

A törvény értelmében a választások vezetése a központi választmányra bízván, nem kétem, hogy ezen nagyfontosságú alkotmányos feladatában a központi választmány hazafias készséggel és felelősségének tudatában teljes odaadással fog eljárni s annak érdekében, hogy a választások szigorú törvényszerűsége biztosított és hogy azok a legszebb polgári jog gyakorlásához méltó rendben folyjanak le, hatáskörében mindent el fog követni.

II.

(Az új törvény.)

Az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíraskodásról szóló 1899. évi XV. t.-cz. ezen törvény 178. §-a értelmében az országgyűlés berekesztését követő napon immár egész terjedelmében életbe lépven, a 182. §-ban nert felhatalmazás folytán annak szüksége is előállott, hogy ez alkalommal annak végrehajtása iránt is intézkedjem.

Tekintettel arra, hogy az idézett törvénynek a Curiai bíraskodásra vonatkozó rendelkezései hatáskörömet nem érintik és hogy a törvény 142—152. §§-ai végrehajtása iránt az 1899. évi december hó 22-én 134.000. szám alatt kelt rendelettemmel már intézkedtem, — jelen alkalommal csupán a szóban levő törvények azon rendelkezéseire kívánok kiterjeszkedni, melyek a *választási eljárásra* és a *választásnál eljárni hivatott közegek felelősségére* vonatkoznak.

A többször említett törvény a *választások szigorú törvényszerűségének biztosítása* és a *visszaélések lehető megakadályozása* érdekében, — szemben az 1874. évi XXXIII. t.-cz. ide vonatkozó határozományaival, — számos új rendelkezést tartalmaz, melyeknek szigorú betartásához a törvény azt a joghatályt köti, hogy azok megszegése a választás érvénytelenségét vonhatja maga után.

A törvény lényeges új rendelkezései a következők:

(A személyazonosság.)

1. Azon czélből, hogy a választók személyazonossága a szavazási eljárás alatt hűven és pontosan ellenőriztessék s a *személyazonosság megállapításánál* egyedül az igazság szempontja érvényesüljön, a törvény 153-dik §-a azon új rendelkezést tartalmazza, hogy a jelöltek bizalmi férfai által a szavazásra kerülő községek lakosai sorából kijelölendő azonossági tanuk, — kiknek feladata a választók személy-

A férfi türelmetlenül várta azt a pillanatot, a mikor a szobalány elhagyja a szobát, annak utána pedig egyszerűen lehajolt a kis feleséghez a karcsu teremést keblére szorította, ott a hoi a szív dobog.

— Olyan kedves vagy lelkem. Jó, gyere csak elém, várlak!

Az ablakon nézett utána a tovarobogó hintónak, melyben a fehérbe öltözött nő ült s mely őt előle elragadta. Olyanforma érzés csiklandozta e percében, mintha az élete boldogsága kanyarodott volna be az utca sarkon s tűnt volna el a szeméi elől.

Azután ő is elhagyta a házat. Az volt a szándéka, hogy szanaszét kóborol az utcákon, míg az ülés ideje elérkezik; gondolatai azonban mindig csak egy tárgyba kapaszkodtak bele: utána repültek Márthának az Albertisék napsütötte parkjába, látták a mint felesége a házba megérkezik, a mint üdvözi a háziakat barátságos mosolyával.

— Hogy török majd érte magukat, halálra udvarolva neki azok a szamarak, mintha látná!

És elmondta egyenként a nevüket, maga elé képze az ő mézes-mázos szavukat, a hízog arcot, a mit neki mutatnak, de mindamellét is nyugodt maradt, mert teljes, boldogító bizalom árasztotta el lelkét neje iránt.

— Még maga fog az én nőcském nekem mindent elfecsegni . . .

Már is előtte volt felesége a klubb fogadó termében üdén, rózsás színben, a mint

hol az egyiknek arczába, hoi a másiknak ostobaságában gyönyörködik.

— Micsoda isteni boldogság az ilyen! En birom az ő szívét ő az enyémet teljesen. Igazán eldicsekedhetem vele . . .

Egy darab árnyék suhant végig a járda aszfaltja felett.

— Tyű az áldóját még zivatar lesz! Csak legalább utól ne érné Márthát azon a nyomorult fiakkeren. Milyen ostoba voltam, hogy a lovakat visszaküldtem.

Szélrohámok fűtyöltek végig az utcán felseperve a port, néha majdnem a levegőbe emelte őt. A vihar megtördelte a fák ágait feje felett és vastag, meleg esőcseppeket csapdosott arczába. Megszaporázta egy kissé lépteit.

Mindamellét is volt valami a természet eme hatalmas színjátékában, a mi megragadta és magához vonzotta a lelkét, abban a sötét haragos égboltozatban, melyen komor felhők kóvályogtak, kergetőztek, mint valami nagy ón kupola alatt s mely a házak felett a levegőben lögva egy nézett ki, olyan fenyegetőnek és vészterhesnek, mint valami végzetes hatalom.

Vakító villámsugár hasította meg az ólom-szürke felhőkárpitot kacskaringós cikázással, a tavóban tompa dőrej hallatszott, Resmond ur mindig meghökent egy kissé e hang hallatára, nem találta egész művelt hangnak. A vadak számára való az, a kiknek nincs telefonjuk, sem automoblijuk. Akkor pedig, mikor a hiden állt, valósággal megborzadt a vihar tombolá-

sától. Zavarosan hömpölygött a víz lefelé, melynek színe hirtelen barázdát vetett, borzongott, mint a reszkető állat bőre.

Elhagyottan, végig seperve, a pusztulás nyomával telehintve terült el a parti út, jobbról a magas Eiffel-torony furakodott bele kigyó fejével a villámtól megvilágított párázatba.

Az orkán tovább dühöngött port, követ, leveleket és esőcsatornákat kavarva fel s ragadva magával.

Resmond ur görcsösen fogta a kalapját és végre nagynehezen bemenekült a klubb előcsarnokába. Itt a nyugalom előkelő tanyáján biztos buvóhelyre akadt.

A szolgák előzékenyen fogadták és jelentették:

— A választmány tagjai már együtt vannak.

* * *

Az elnököt a telefon elé hívta valaki és most jön vissza; deres bajuszszálai rezegtek s már a küszöbről kiáltotta:

— Tudják az urak, hogy micsoda hirt jelentettek nekem az imént? Már két órája tárgyalunk itt, anélkül, hogy sejtenénk mi történt odakint. Pusztító ctyklon vonult el Páris felett s az egész vidéket romba döntötte. Courbevoie . . .

— No és Courbevoie? — Ordított Resmond ur.

— Csak nem volt tán Resmond asszony is Albertiséknél?

azonosságát ellenőrizni, — a szavazatszedő küldöttség színe előtt esküt, illetve tinnepélyes fogadalmat tartoznak tenni.

A szavazók személyazonosságának ellenőrzésére hivatott hatósági közegek nézve pedig ezen szakasz kifejezette elrendeli, hogy a választás helyén megjelenni s a záróra alatt is jelen lenni tartoznak.

(A pártok elhelyezése.)

2. Ugy a választási elnök, mint a szavazatszedő küldöttségi elnök kötelességei az eddiginél szabatosabban és akkép határozatnak meg, hogy ez által a választás eredményének illetéktelen befolyásolása ki legyen zárva.

E végből a törvény 154. §-a:

a) kötelességévé teszi a választási elnöknek, hogy az esetben, ha több jelölt áll szemben egymással, a választók elhelyezésére vonatkozó s a törvényben részletezett intézkedéseket a pártok bizalmi férfiai meghallgatásával tegye meg;

b) elrendeli, hogy az esetben, ha a választók és a szavazatszedő küldöttségek közt fenn tartandó összeköttetés céljából a választási elnök külön bizalmi férfiakat alkalmaz, azok minden pártból egyenlő számban és egyenlő jogokkal és a fentebb említett bizalmi férfiakal egyetértőleg nevezendők ki;

c) elrendeli, hogy az egyik, vagy másik párt bizalmi férfainak kívánatára az a kérdés, hogy melyik tartózkodási hely, melyik pártnak jusson, sorshuzás által döntendő el.

Ezen rendelkezések érvényesülését van hivatva biztosítani a törvény harmadik §-ának 16-ik pontjában foglalt azon rendelkezés, — mely szerint az esetben, ha a választási elnök a most idézett 154. §-ban a választás szabadsága és a rend fenntartása érdekében reá rótt kötelességeket oly módon, illetőleg azon céllal szegte meg, hogy a választás eredményét a képviselő javára meghamisítsa, vagy ha a választók bevonulására, a választási szék helyen való elhelyezésére és a szavazási helyiségekkel való összeköttetésre nézve olyan rendelkezéseket tett, melyeknek világosan látható célját a választási eredményeknek a képviselő javára való meghamisítása képezte, — a választás érvénytelen és annak megállapítása kérhető.

E helyt hangsúlyozni kívánom, hogy a választás akadálytalan és helyes lefolyása érdekében a választási elnök köteles a választók szabadságának biztosítására, azok bevonulására, elhelyezésére vonatkozó intézkedéseket előlegesen is és pedig a választókerület e észterületére kihatólag az illetékes közigazgatási

hatóság meghallgatásával megtenni s intézkedéseit alkalmas módon köztudomásra juttatni. (154. §.)

(A szavazás megnyitása.)

3. Az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 69. §-a értelmében a választási eljárás megnyitása 8 órán túl elhalasztható nem volt; ezen rendelkezéssel szemben az 1899. évi XV. t.-cz. 155. §-a a választási elnökre azon jogot ruházta, hogy az esetben, ha oly akadályok merülnek fel, melyek miatt a választási eljárás meg nem nyitható, a megnyitást egy órára elhalaszthatja. A választási eljárás megnyitása azonban reggeli 9 órán túl nem terjedhet, — ellenkező esetben a 3. §. 17. pontja szerint a választás érvénytelen. E helyt megjegyzem, hogy az idézett §. 17. pontja értelmében a választási eljárásnak 8 órán túl történt megnyitása is — ha azt a választási elnök szükség nélkül elhalasztotta el, — szintén érvénytelenségi okot képez.

A szavazás reggeli 9 óra előtt semmi esetre sem kezdhető meg, viszont azonban a szavazás megkezdésének elhalasztása reggeli 10 órán túl nem terjedhet. Ezen rendelkezések be nem tartása a 3. §. 17., illetve 20. pontja értelmében a választás érvénytelensége okul szolgálhatván, a választási elnöknek felelősséggel járó kötelessége, hogy ezen határozmányoknak feltétlenül érvényt szerezzen.

Az előadottak kiegészítésül utainom kell még a 157. §-ban foglalt új rendelkezésekre is.

(A jelölt ajánlása.)

Nevezetesen, hogy a választási eljárásnak a 155. §. alapján történt elhalasztása esetében egy az ajánlat beadására meghatározott félóra, valamint a szavazás elrendelésére meghatározott egy óra is, a tényleges megnyitás időpontjától számítandó és hogy ha az elnök által egy órára elhalasztható szavazás ezen idő eltelté után sem volna megkezdhető: a választás meghiusultnak tekintetik s erről a központi választmányoknak jelentés teendő.

Ezen szakaszban előadottak kapcsán felhívom a központi választmányok figyelmét a 3. §. 20. pontjában foglalt azon rendelkezésekre, melyek szerint a választás érvénytelen és annak megállapítása kérhető, ha a választási elnök a választást befejezettnek nem nyilvánította, s ha a választási elnök a szavazást valamennyi törvényszerűen ajánlott jelöltre el nem rendelte.

4. Az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 70. §-a értelmében minden egyes választónak jogában állott, hogy képviselőjelöltet ajánlhasson; ugyan-ezen törvény 71. §-a azonban a szavazás el-

rendelését tiz választó kérelméhez kötötte. Az 1899: XV. t.-cz. 156. §-a szerint a képviselőjelölt a kerület tiz választója által együttesen ajánlandó, a szavazás azonban az idézett törvény 157. §-a szerint az elnök által, ha több jelölt ajánlatot, minden esetben elrendelendő.

Bár a jelölt ajánlására vonatkozólag a most említett 156. §. tüzetes rendelkezést tartalmaz, mégis, mivel az ajánlásnak törvényellenes visszautasítása a 3. §. 18-ik pontja értelmében a választás érvénytelenségét vonhatja maga után: a 156. §. helyes értelmezése érdekében a következőket kívánom megjegyezni:

A 156. §. 2-ik bekezdésének lényege az, hogy a választási elnök az ajánlatot azon okból, mert a jelölt törvény szerint nem választható, csak az esetben utasíthatja vissza, ha oly egyén ajánlatot, ki megelőzőleg képviselővé választatván, az 1876. évi XXXIX. t.-cz.-ben megszabott határidő alatt megbízó levelét be nem mutatja, vagy annak elmaradását kellően nem igazolta, s így képviselői megbízatása megszűnővén, az 1899. évi XV. t.-cz. 176-ik szakasza értelmében a bizottsági határozat költét követő öt éven át országgyűlési képviselő nem lehet.

Máskülönben a jelölt választhatóságát vizsgálat tárgyává nem teheti és a jelölt választhatóságának igazolását egyáltalán nem követheti. Ezen megszorító rendelkezés azonban csak a jelölt személyére vonatkozik s nem érinti a választási elnök azon jogát és kötelességét, hogy a beadott ajánlatot a törvényszerű alaki kellékek (1899: XV. t.-cz. 156. §.) tekintetében megbirálhassa s a törvényes kellékek meg nem felelő visszautasíthassa.

Sőt amennyiben a fentebb idézett 3. §. 18. pontja szerint a választás, az esetben, ha a megválasztott képviselő törvényesen nem volt jelölve, érvénytelen és annak megállapítása kérelmezhető: a választási elnök feladata a leg gondosabban ellenőrizni azt, hogy az ajánlat a törvényszerű feltételeknek mindenben megfelelő-e?

(A bizalmi férfiak.)

5. Új rendelkezés a törvényben az, hogy ha a választási elnök a bizalmi férfiakat a választás folyamata alatt eltávolította, vagy azok működésüket abban hagyta, az ajánlóknak jogukban áll, azok helyett más bizalmi férfikat jelölni és hogy a bizalmi férfiak csak az ugyanazon törvényhatóság területén lakó egyének közül jelölhetők. (156. §.)

A bizalmi férfiakra vonatkozó rendelkezésekkel összefügg a 3. §. 19-ik pontja, mely szerint ha a jelen törvény 156. §-a ellenére a választási elnök bizalmi férfiak alkalmazását nem engedte meg, a választás érvénytelen s annak megállapítása kérhető.

— Persze hogy ott volt! Az Istenért miért kérdi?

— Legyen nyugodt tisztelt barátom. Ambár mégis jó volna tán, ha oda kikocsiznék.

— Mit, szerencsétlenség történt?

— Beszélk, hogy a szél az egész villát elhordta s elpusztította volna.

Aztán a többiekhez közel hajolva, hogy Resmond ne hallja, suttogá: — Fájdalom, ember eletről is panaszkodni kell.

Magából kikelve kiáltott fel Resmond:

— A feleségem meghalt! Egész nap elő-érzetem volt, hogy baleset ér. Kocsit, hamar egy kocsit!

Reszkető kezekkel rántotta meg a cse-nyőt; a bizottsági tagok segítettek a kabátját feladni neki. Kin volt rájuk nézve ily közelről szemlélni egy dráma lefolyását.

A feltárt ajtóban mindenféle szolgálófelek bukkantak fel.

— Hamar egy kocsit Resmond ur részére.

— Kérem szépen ő nagysága lenn van a társalgóban; már tudakozódott is a nagyságos ur után!

A férj a rettenetes aggodalomtól megszabadulva, nagyot lélegzett és gyors ugrásokkal szökött lefele a lépcsőkön.

A többiek utána rohantak, hogy halbas-sák és azután elbeszélhessék a történetet.

* * *

Azon a módon a hogy magának gondolat-ban kifestette, állott előtte az asszony a kis

szobácskában: rózsapirosan, csillogó szemekkel, elegáns, fehér nyári ruhájában, mely egyetlen ránczot sem velett természetén. Boldog, forró érzés áradt szét valóján s bizva, hiszékeny szívvel szólt hozzá:

— De hát honnan is jössz tulajdonképen mond csak lelkem?

Napernyőjét két kézre fogva és térdén keresztbe tartva s ide-oda billegtetve, vidám mosolygó arczzal adta meg a választ:

— No igen, hogy honnan jöttem? Természetes, hogy Albertiséktől. Nagyszerű volt igazán! Remek! Töméntelen ember volt ott jelen.

— Hogy mondd? Albertiséktől?

— Persze! De mi a bajod neked? Egészen ki vagy forgatva ma!

Aztán zavartan, ama tisztátlan érzés tudatában, hogy kénytelen lesz magát férje előtt kimagyarázni, hozzá tette még:

— Képzeld csak, Roland a nagyhaju Roland . . . kerületet és kertel körülöttem . . .

Félbehagyta a beszédet, urának rémült arca megjátszotta őt.

— Mi történik itt? Szinte félni kezdek tőled!

— Hát a czyklon? Mi van a czyklonnal és a szerencsétlenségéddel?

— Micsoda czyklonról beszélsz? Hisz a legpompásabb idők volt! Az egész világ te-utánad tudakozódo t, hogy hol vagy?

— Miután pedig a választmány tagjait az ajtóban észrevette, halkabban folytatta:

— De mért vágtok ti mindannyian olyan különös ostoba arcot?

Az utakról hangos kiabálás hallatszott be a kinyitott ablakon, vad rikkancs lármá, a leg-újabb híreket jelezve.

— Tessék az ujság! A legújabb! A vihar pusztítása Courbevoie-ban! Szerencsétlenség az Albertis-villában! Tessék! . . .

Ekkor észrevette de Resmond is, hogy a többiek oda fülelnek, nyugodtan fordult a ne-jéhez és teljesen higgadt modorban szólt:

— Azt hiszem, legjobb lesz, ha mi most haza kocsizunk, nemde kedvesem?

Ugy mentek a hajlongó urak sorfala kö-zött végig, az ember feszes, egyenes tartással, mintha csak golyózápör közt mennének, a ki-váncsi szemek sűrű zápora közt.

Azután együtt szálltak fel a kúnt vára-kozó klub kocsijába. A szolgáló tiszte-letteljes üdvözlés kíséretében fordították rájuk a kocsit zárát.

Egymásnak féldalt fordulva nézett ki a házastársak mindegyike a maga ablaktábláján a világra; a nyári külső Páris csendes ut-czái vonultak el előttük.

Egyik sem mert megszólalni, mindketten rettegetek a pillanattól, a mikor majd kitör köztük az elkerülhetetlen czyklon, mely ház-as életüket pusztulással fenyegette

(A szavazatok visszautasításának korlátozása.)

6. A választók jogosulatlan és törvényellenes visszautasításának kizárását célozza az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 73. §-ának kiegészítésével az 1899. XV-ik törvény azon rendelkezése, mely szerint a szavazásra jelentkezett választó, ha személyazonossága más ügynökben megállapítható, *nevének, életkorának, vagy foglalkozásának hiányos bejegyzése miatt a szavazástól el nem űthető.* (158. §.)

E helyt figyelmeztetem a központi választmányt, hogy kellő ügyelettel legyen arra, hogy a választás céljaira az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 55. §-a szerint *érvényes névjegyzék bocsátassék a szavazatszedő küldöttségek rendelkezésére*, nehogy az 1899. XV. t.-cz. 3. §. 15. pontjában megjelölt érvénytelenségi ok álljon elő.

(A záróra.)

7. Nehogy a választók szavazati joguk gyakorlásában azon okból, mert szavazatuk beadása csak a záróra után válik lehetségessé megakadályoztassanak, szemben az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 83. §-ának 1-ső bekezdésében foglaltakkal, a szóban levő törvény azon új rendelkezést tartalmazza, hogy a záróra letelte után is mindazon választók, kik a záróra letelte előtt szavazásra jelentkeztek, szavazásra bocsátandók.

Ezen rendelkezés teszi szükségessé, hogy míg a záróra tart, a jelentkező választók a többi választóktól elkülönítessenek.

Az erre vonatkozó s a helyi viszonyoktól függő intézkedés megtétele a választási elnök vagy helyettesének képezi kötelességét (159. §.)

A záróóra vonatkozó rendelkezések be nem tartása a választás érvénytelenségét vonhatja maga után. (3. §. 26. pont.)

(A szavazás felfüggesztése.)

8. Összefüggésben a fentiekkel új rendelkezés az is, hogy a szavazás lefolyásáról szóló jegyzőkönyvben megemlítendő, hogy a *szavazás felfüggesztése esetében az, hogy mikor felfüggesztett fel a szavazás, ki volt akkor az utolsó szavazó s mikor folytatott a szavazás, továbbá, a mennyiben az elnök valamely jelölt visszalépését jeleztette ki, ki volt az utolsó szavazó, végre ki volt az utolsó szavazó akkor, midőn a záróra kitűzetett.*

Pontos új rendelkezés továbbá az is, hogy a szavazásra jelentkező és bármely okból visszautasított választó, a szavazatszedő küldöttségi elnök által megkérdezendő, hogy melyik jelöltre szándékozik szavazni és hogy a felhívás folytán tett nyilatkozat a visszautasított szavazatokról vezetett külön jegyzékben megemlítendő és végül, hogy a visszautasított szavazatokról vezetett jegyzékbe *szó szerint felveendő azon választó nyilatkozata*, kinek szavazata az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 78. §-a alapján semmisnek nyilvánított. (160. §.)

A szavazatszedő küldöttségi jegyzőkönyvnek ezen adatokkal való kiegészítését azon körülmény tette szükségessé, hogy oly esetekben, midőn a választás érvénytelenítése iránti eljárásában a valódi többség megállapításának szüksége merül fel, az figyelemmel a 4. és 5. §-okban foglaltakra, már másból a választási eljárásból is eszközölhető legyen.

A szavazatszedő küldöttség által felveendő jegyzőkönyv egyik legfontosabb okmánya lévén a választási eljárásnak, a választási illetve szavazatszedő küldöttségi elnök részéről kiváló figyelem fordítandó arra, hogy az a törvényszerű követelményeknek mindenben megfeleljen.

(Szavazás több küldöttségnél.)

9. A multban téves törvénytárgyazat folytán gyakran előfordult, hogy oly esetekben, midőn az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 59. §-a értelmében *több szavazatszedő küldöttség alkíttatott* s az egyiknek elnöke a választási elnök volt, az általános jegyzőkönyv és a szavazatszedő küldöttség jegyzőkönyve nem külön-külön véteztet fel, hanem az utóbbi az előbbibe foglaltatott.

Ezen téves gyakorlat megszüntetését célozza azon rendelkezés, mely szerint akkor is, ha a választási elnök egyszersmind valamely szavazatszedő küldöttség elnöke: úgy a szavazás lefolyásáról, mint a választás összes lefolyásáról *külön jegyzőkönyv veendő fel.* (161. §.)

(Általános többség.)

10. A 3. §. 25. illetve 27. pontjaiban azon új rendelkezés foglaltatik, hogy az esetben, ha a választás az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 82. §-ában foglalt rendelkezés ellenére történt, illetve ha az, a kit a választási elnök országgyűlési képviselőnek kijelentett, az érvényes szavazatok *általános többségét nem nyerte*, a választás érvénytelen s annak megállapítása kérhető.

Ezen utóbbi rendelkezés nyilvánvalóvá teszi a formális s az általános többség közti különbséget, illetve az azok hatálya tekintetében fennálló különbséget. Ez okból nagy jelentőséget nyer az, hogy a választási elnök a választás eredményét helyesen állapítsa meg, hogy az általa megállapított érvénytelen, illetve visszautasított szavazatokat számításba ne vegye s hogy a kiszámítást, illetve a szavazatok összeadását a legnagyobb pontossággal eszközölje.

(A választási elnök büntetése.)

11. Minthogy a 3. §. értelmében, — tehát az érvénytelenségi okot tulnyomó többségében, — a választás érvényessége a választási, illetve szavazatszedő küldöttségi elnök törvényszerű eljárásától tétetik függővé: a választási, illetve szavazatszedő küldöttségi elnök felelőssége is nagyobb jelentőséget nyert, illetve azokkal szemben úgy a *fegyelmi, mint a büntetőjogi felelősség is fokozottabb mértékben állapított meg.*

Eltekintve attól, hogy a 123. §. értelmében a választásnál hivatalosan közreműködő közeg, ki ellen a kérvény intézettel, ha cselekménye, vagy mulasztása folytán a választás a 3. §-ban felsorolt érvénytelenségi okok valamelyike alapján érvénytelenítve lett — a mennyiben a törvényszerű kötelesség megsértése szándékosan vagy gondatlanságból lett elkövetve — a kir. Curia által *4000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntethető*: a választási, illetve szavazatszedő küldöttségi elnök s általában a választásnál hivatalosan közreműködő összes közegekkel szemben a 162. §-ban érintett feyelmi és a 169. §-ban érintett büntetőjogi felelősségre vonásnak van helye.

E helyt megjegyzem, hogy a választásnál közreműködni hivatott közegek a feyelmi felelőssége tekintetében a 162. §. — az eddig szabályozatlanul hagyott eljárási módra vonatkozólag is rendelkezéseket tartalmaz, amennyiben megjelöli a feyelmi eljárás elrendelésére illetékes hatóságokat és egy a vizsgálat mikénti foganatosítása, mint a határozat hozatala tekintetében tüzetesen intézkedik s végre a felelősség esetén eljárni illetékes hatóságokat is megjelöli.

Az 1899. évi XV. t.-cz.-nek a választási eljárást s a választásnál közreműködő közegek felelősségét érintő s a fentebbiekben ismertetett lényeges rendelkezései a jelen általános választás alkalmával lépőn először életbe, e körülményre való tekintettel kötelességévé teszem a központi választmánynak, hogy a választási, illetve szavazatszedő küldöttségi elnököt *megbízatásuk alkalmával törvényes kötelességeik iránt kellőleg tájékoztassa s őt a törvényes rendelkezések szigorú betartására figyelmeztesse.*

(A miniszter meghagyása.)

A magam részéről *nem mellőzhetem*, hogy kifejezést ne adjak azon várakozásomnak, hogy a központi választmány a választásnál közreműködő közegek eljárását saját hatáskörében is *szigoruan ellenőrizni fogja.*

Végül, tekintettel arra, hogy a szóban levő törvénynek 163. §-a, mely a választási okmányok és választói névjegyzékek másolatainak kötelező kiadása iránt rendelkezik, úgy szintén a 167. §., mely a törvényhatósági, r. t. városi és községi tisztviselőknél a választási

mozgalmak vezetésétől és irányításától való kizárását célozza, — szintén az országgyűlés berekesztését követő napon lépett hatályba: ezen §§-ok végrehajtása iránt a törvényhatóságokhoz egyidejűleg intézett rendeletem másolatát a központi választmánynak tudomás végett idezárta megküldöm.

Budapest, 1901. évi szept. hó 10-én.

Szell, s. k.

A tisztviselők nem korteskedhetnek.

A fentebbi rendelettel egyidejűleg Szell Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter külön rendeletet intézett Biharvármegye és Nagyvárad város törvényhatóságaihoz, a Curia bíraskodásról szóló törvény végrehajtása tárgyában.

A rendelet első részében meghagyja a törvényre való hivatkozással, hogy a választási jegyzőkönyv, a szavazatszedő küldöttségek jegyzőkönyve, a szavazási rovatos ívek, a választók névjegyzékéről 8 napon belül a törvényhatóság első tisztviselője 2000 koronáig kiszabható bírság és a feyelmi uton való felelősségre vonás terhe alatt, bizonyos mérsékelt irás díjakért hiteles másolatok állítandók ki.

A rendelet II-ik része arra vonatkozik, hogy a választói jog szabad érvényesülése hatályosabban biztosíttassék, a hivatali hatalommal való esetleges visszaélés megakadályoztassék és a hivatali állás tekintélye megővessék. Felsorolja a köztisztviselői állással összeférhetlen ténykedéseket, amint azt az 1899. évi XV. t.-cz. 167. §-a előírja.

Amelyik tisztviselő ezen rendelkezéseket megszegi, azzal szemben a miniszter a *legszigorubb megtorló eljárást* veszi foganatba.

Biharvármegye alispánja a miniszter rendeletét közhírré ítélt végett azon felhívással küldötte meg a főszolgabírnak, hogy annak megtartására úgy a főszolgabíró mellé beosztott törvényhatósági tisztviselőket, valamint a járásuk összes községi és körjegyzőit megfelelően utasítsák.

Ha ezen rendelet teljes egészében végrehajthatnák s a tisztviselők és jegyzők lemondának a kortes szerepről és az erőszakoskodásról, megközelítenénk a tiszta választásokat. Hihetőleg olyan nyíltan, mint eddig, nem fognak pressziót gyakorolni, mert a belügyminiszter nem csak a papiroson veszi komolyan a törvényt, hanem meg is torolja a törvény áthágóit.

Temesmegyében már két tisztviselő *szomoruan tapasztalta*, hogy ma már nem érdemszámba megy a szabad választási jog és a törvény megsértése, hanem büntetést von maga után.

Az új ágyuk.

Az a várakozás, hogy az idej nagy feyvergyakorlatok után meg fog történni a döntés az ágyukérdésben, — mint a félhivatalos P. El. jelenti — nem fog teljesedésbe menni. Az idén ez a döntés nem fog megtörténni. A kísérletek még a tavaszig fognak folyni és csak azután fogják elhatározni, hogy melyik modell alkalmaztassék. Annyi már eddig is kiderült, hogy a bécsi arzenálban előállított csövek anyag és konstrukció dolgában teljesen megfelelnek. Nem is az anyag most már a főkérdés, hanem a lafetta szisztémája. Az eddigi kísérletek az ágy lafettái dolgában nem voltak kielégítőek, miért is még az Erhardt-féle rendszerrel fognak próbát tenni. Valószínű, hogy a mostani rendszeren is lehet még javításokat végezni. De mert mindennek a kipróbálásához idő kell, a döntésnek egyelőre függőben kell maradnia.

A biharmegyei szabadelvűpárt közgyűlése.

— Pártalakulás a Zöldfában. —

A választások közeledésével megmozdultak a pártok. A hónap első napján a nagyváradi szabadelvűpárt, tegnap pedig a biharmegyei szabadelvűpárt tagjai tartottak közgyűlést, amelyen újjáalakították a régi gárdát.

A közgyűlésen a párt néhány oszlopos tagja, a megyei tisztviselők, a főszolgabírák vettek részt.

Gróf Tisza István elnökölt. Üdvözölte a megjelenteket s úgy a saját, mint tisztviselőtársai nevében lemond. Köszöni az eddigi bizalmat s kéri, hogy a párt vezetőségét válasszák meg.

Orley Kálmán kiemelte a párt eddigi vezetőségének s különösen gróf Tisza István elnöknek érdemeit. Indítványozta, hogy a párt elnökévé újból gróf Tisza Istvánt válasszák meg. Az indítványt elfogadták.

A többi tisztviselők is az eddigiek lettek: alelnökök **Hegyesi Márton** és **Szabó József**, jegyzők: dr. **Márkus László** és **Poynár Miklós**.

Gróf Tisza István megköszönte mindannyi nevében az újabb bizalmat, amelyet kötelességteljesítéssel igyekezni fog kiérdemelni. Ünnepi pillanata az a nemzetnek, (?) mikor Biharmegye szabadelvű pártja újjá alakul. A választás erőpróbája annak, hogy a nemzet föntartja-e továbbra is azt a politikát, amely a haladás útján előre viszi. A megválasztást köszöni.

Ezután megalakították a központi nagybizottságot, a következő tagokból:

Tóth Mihály Szalárd, Olasz Elemér Kisjenő, Bartos Gábor Jákó-Hódos, Zathureczky Albert H. K.-Kovácsi, Szunyogh Zoltán Kismarja, Penkert Mihály, Magyary Miklós, Balogh Lajos Székelyhid, Körfy Ferencz, Lovász Sándor Pocsaj, Szunyogh Zsigmond Ersemjén, Szilassy Ottó Eradony, gróf Stubenberg József Székelyhid, Hirschmann Konrad Margitta, Wertheimstein Alfréd Cséstelek, dr. Winkler Lajos Margitta, gróf Károlyi Gyula Bályok, Száray István Ermihályfalva, Wasalik Ferencz F.-Derna, Horváth István Margitta.

Beöthy Attila Örvénd, Telegdi József Mező-Telegd, Schwarcz Jakab Eled, Jakabffy Lipót Eled, Plath Jenő Mező-Telegd, Kocsis József Eled, Vlaszal N., Filip Tódor Alsó-Lugos, gróf Zichy Ödön, Fodor László, Biczay János, Kocsis Béla Gégény, Száhlender Károly, Zathureczky István Nagy-Bárd.

Korda Andor M.-Cséke, Középesy Kálmán Dused, Vertán Zoltán Szombatság, Darvas Imre Dobrest, Vendler Jenő Venter-Rogoz, Karas Vazul V.-Rogoz, Papp Vazul F.-Topa, Tódor István, Bika Vazul Tasádfő, Morva Illés Robogány, Sipos János Belényes-Ujlak, Szatmáry Ferencz Remete, Petrus József Farkaspaták, Szokoly Elemér M. Lázur, Kernács János Félix-fürdő, Weigl Róbert, Lencsés János P.-Szt.-Márton, Papp János Hollód, Freuhauser József M.-Cséke.

Fassie Tódor, Tamásfalvi Tury Ignác, Gera Sándor, Kafka Gyula, Buthyán János, Diamandy Miklós, Antal Agoston Belényes, Györy Géza, Miklóssy Dávid, Miklós József Vaskó, Küllös Lajos Baresd, Márton Antal Simika, Péter Ferencz, Réz-Bánya, Pop André Kirstyor, Koraj János Baresd, Bogdán György Kepenyeg, Andor Tódor, Kis-Koh, Popovics Mihály Lehecsér, Burszás Illés Lust, Mikula János Pojana, Grünwald József, Guttman Ignác Vaskoh.

Nadányi Miklós, Nadányi Pál, Boglucz Béla Tenke, Balog Kálmán, Somogyi Béla, Nyisztor Döme, Bernáth Róbert, Bóczy János, Márton Jakab, Stern Henrik, Emánuel Jakab Beél, Reindl Károly, Sztán Miklós Agis, Pap Traján Krajova, Mákis Andor T. Káránd, Somogyi Ferencz, Lakos Alajos, Ungvár József, Adler Márkus, Popovics Sándor Okrös, Katona János Csontfalva, Leukucza Jón Koraj.

Gróf Tisza Kálmán Csegöd, Szikszay Lajos, Balog Elek, Baranovics Ferencz, Lovassy Ferencz,

Bancsos Mihály, Balog József, Czajlik György, Czeglédy Imre N.-Szalonta, Gyémánt Mihály, Kornstein Herman Andacs-puszta.

Markovics Antal Inánd, Pozin Miklós Mékkerék, Tóth István Körös-Tarján, Kabdebó Sándor Szent-János, Sternthal Arthur Alcsi-puszta, Kaczinovics Andor Hidegkut, Schwarcz Ferencz, Schwarcz Lajos Ugra, Schwarcz Gynla Pankota, Otvös Gyula, Nagy P. István, Komádi, Schwarcz Bertalan, Kiss Gyula Ugra, Kövér István Pankota, Köting József Palota, Fritz Vilmos, Ifj. Tisza Kálmán Okány.

Béki Kálmán, Csapó Dezső, Csanak Jenő, Szilágyi Jenő, Tardy Sándor, Mezey József, Mezei Ignác, Juricskay Akos, Csernecky József, Hajós Zsigmond.

Nadányi Miklós P.-Kovácsi, Szele György, dr. Des Echerolles-Kruspér Sándor P.-Szent-Miklós, Bleyer Lajos Perjés-puszta, Krausz N. Bajom, Geizinger Mátyás Báránd, Grósz Zsigmond Hosszuhát, dr. Tót László Möricz-puszta, dr. Buday József Derecske, Leityebb Imre, Racek János Tépe.

Szunyogh Szabolcs Esztár, Bernáth István Hosszu-Pályi, Bügler Jakab Esztár, Klobusitzky Géza, Száhlér Akos Pályi, Balásházy János Kódarub, Fink Ignác Evalak, Weber Sándor, Szima István Léta.

Schlauch Nándor, Orley Kálmán, Markovics Kálmán, Lichtmann József, Cziffra Gerő, Kovács Béla, Jancsó Dezső, Papp Imre, Zigre Miklós, Feller József, Géczy Lajos, Hoffmann Henrik.

Gróf Tisza István szólalt fel ismét. Javasolja, hogy ne befolyásolják a választókerületek intézőjogait s ez okból ne jelöljön a közgyűlés képviselőjelölteket. Válasszák meg a kerületi pártelnököket, akiket sürgős eljárásra szólítanak fel.

Az egyes kerületekben a következők választották meg pártelnököket: a bihari kerületben: **Zathureczky Albert**; a székelyhidiban **Magyary Miklós**; a maragittában: dr. **Winkler Lajos**; az ésesdiben: **Beöthy Attila**; a magyar-csékeiben: **Korda Andor**; a belényesiben: **Fassie Tódor**; a tekeiben: ifj. **Nadányi Miklós**; a szalontában: **Márton István**; az ugrában: **Markovics Antal**; a b.-ujfaluban: **Csapó Dezső**; a bárándiban: **Des Echerolles-Kruspér Sándor**; és a hosszu-pályiiban: **Szunyogh Szabolcs**.

Felhívják a kerületi pártelnököket, hogy a pártot mielőbb hívják össze s jelöljék ki a képviselőjelölteket, akik köré a párttagok a képviselőválasztásoknál csoportosulnak.

A közgyűlés végén **Szabó József** alelnök indítványára **Szell Kálmán** miniszterelnököt táviratban üdvözölte a párt.

UJDONSAGOK.

Előkészületek a választásra.

— A központi választmány összehívása. —

Király ő Felsége legkegyelmesebb leirata, amelylyel az országgyűlést október 24-re összehívja, a **Szell Kálmán** belügyminiszter rendeletével tegnap reggel érkezett meg Nagyvárad városához.

Mivel az új választásokra az intézkedéseket haladéktalanul meg kell tenni, **Rimler Károly** hely. polgármester azonnal eleget tett a rendeletben előírtaknak.

A mai városi közgyűlésnek bejelenti az országgyűlés összehívását s erre nézve a következő pótterjesztést adta ki:

A folyó hó 10-én közzétett tárgysorozatot kapcsában ezennel közzhírré teszem, hogy a folyó évi szeptember hó 12-ik napjára kitűzött rendes közgyűlés első tárgya az új országgyűlést egybehívó **Kegyelmes Királyi meghívó levél** kihirdetése leendő. Nagyvárad, 1901. szept. hó 11-én.

Rimler Károly,
polgármester-helyettes

A központi választmány mindjárt a közgyűlés utáni napon, pénteken délután 3 órakor ülést tart a városházán.

Ezen megállapítják a képviselőválasztás napját. Mint halljuk, a választást **Nagyváradon október hó 2-ára tűzik ki.**

A központi választmány két szavazó küldöttséget küld ki s így két helyen fog a választás lefolyni. Ugyancsak ez alkalommal választanak meg egy választási elnököt, egy küldöttségi elnököt, két helyettes küldöttségi elnököt, két jegyzőt és két helyettes jegyzőt.

Megkeresi a központi választmány a városi tanácsot, hogy az azonosság megállapítására két egyént küldjön ki. Meghatározzák a választás színhelyét, amely valószínűleg a Sas szálloda lesz. Megállapítják a városrészeket, hogy melyik küldöttség előtt melyik városrész szavaz, továbbá, a szavazás sorrendjére is megállapodnak.

Hirdetményeket bocsátanak ki, a mely az összes tudnivalókat tartalmazni fogja.

Eddig a kormánypártnak nyújtottak mindig előnyt, már az elhelyezés és a helyiség kijelölésénél is.

Nagyváradon a régi választásoknál az ellenzék szűk utcákon, kerülő utakon juthatott az Apollóhoz, a szavazás színhelyére, utóbb pedig a Fekete Sasban a hátsó kapura és szűk lépcsőre volt szorítva az ellenzék s a kormánypárt a kényelmes lépcsőt használta.

A belügyminiszter rendelete azonban itt is helyes reformot hoz be. Sorshuzás útján döntik el, hogy melyik párt hova áll.

A nagyváradi ellenjelöltek.

A nagyváradi függetlenségi 48-as párt dr. **Barabás Béla** személyében kitűnő jelöltet talált, a ki a képviselőház tagjai között is előkelő helyet vívott ki magának. Kiváló szónoki tehetsége bizonyára tekintélyesen növelni fogja a programbeszéd után az ellenzéki szavazók számát.

Különben a párt választmányi tagjai is nagy buzgalmat fejtenek ki, hogy az ellenzéki polgároknak felkeltsék a lelkesedést jelöltjük iránt.

Egy másik csoport is megmozdult Nagyváradon és szociáldemokrata jelöltet akarnak állítani, képtelen, zavaros elvekkel. Egy **Pelczeder** nevű egyént óhajtanak felállítani.

Ugy a mozgalom vezetőiről, mint a jelöltjükről senki nem tudja: kik ők és merre van hazájuk. Vasárnap délután 3 órakor a szinkör udvarában lesz a programbeszéd.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Szeptember 12. Városi közgyűlés.
Szeptember 13. Nagyvárad város központi választmányának ülése d. u. 3 órakor.
Szeptember 15. A Nagyvárad-Velencei földmivelők olvasókörenek táncvigalma.
Szeptember 15. Első jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a székesegyházban.
Szeptember 18. Meggyűlés.
Szeptember 21. Második jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a premontreiek templomában.
Szeptember 26. Borsajtó kiállítás Nagyváradon.
Szeptember 28. 29. Szőlő és borkiállítás Ermihályfalván.
Szeptember 29. Harmadik jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a Szt. László templomban.
Szeptember 29. A nőegylet közgyűlése.
Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

* **Az állomásfőnök itthon.** Lukács Gusztáv, a nagyváradi vasuti állomásnak köztisztviselőjében álló főnöke, a ki egészségének helyreállítása végett több hónapot töltött Wörishofenben, a hol a Kneipp-kurát használta, — mint örömmel értesültünk — a hosszas kúra után annyira megerősödve érkezett haza, hogy hivatalának vezetését átvette. Kívánjuk, hogy a javulás tartós, állandó legyen.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. ítélő tábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe Ács Sándor végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Dr. Miskolczy Ferencz képviselőjelölt.** Az élesdi választókerületben az eddigi képviselőt: Telegdy Józsefet emlegették a szabadelvűpárt jelöltjeként s biztosra vették egyhangu megválasztását. Mint Élesdről írják, a kerületben mindjobban hangoztatják dr. Miskolczy Ferencz központi fősolgabíró jelölését, amely esetben megválasztása teljesen bizonyos. A népszerű fősolgabíró, hir szerint egyedüli jelölt lenne, mert Telegdy József más állásban érvényesítené ambícióját. De ha fellépne Telegdy, vele szemben is biztos a dr. Miskolczy Ferencz győzelme. A kerület ellenzéki választói, akik Élesden tekintélyes számmal vannak, mindannyian reá szavaznak Miskolczyra, ha elfogadja a jelöltséget.

* **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Zemplényi Gizella ügyi állami elemi iskolai tanítónőt Szász-Lónára át helyezte.

* **Öreg ember — nem vén ember!** »Akit imádok — egy tüzér« mondja Lili az operetben. Akit imádok egy Tisza, mondá egy öreg ur, a tegnapi szabadelvű hervadáson, a Zöldfában. Az utóbbi jobb operett librettó. Csak arra vagyunk most kíváncsiak, hogy ki a büszkébb: Tisza Pista-é öreg imádójára, vagy az imádó ifju ideáljára? Különbözik nem Tisza az első ideál, valaha a 48-as elvek voltak; de hát a 48 már 53 éves, Tisza Pista pedig ugy 40. Hejh! Szent meggyőződésünk, hogy ez az érzés is csak platonikus, Tiszának nem árt, neki nem használ.

* **Mac Kinley lobogói.** Az alkotmányos küzdelmekben nem csak mimálunk játszék szerepet a szelek szárnyán röpködő lobogó, hanem túl a tengeren, Amerikában is. De míg minálunk beérik azzal, hogy a jelölt nevét rányomassák a zászlóra, azzal a szívből jövő jó kívánsággal, hogy: éljen! oda át nem elég-szenek meg ennyivel. Egész programokat rányomatnak a csillagos lobogó vásznára és a zászló két sarkára helyezte el egy egyes körtés-ötletét a most nehéz sebben fekvő Mac Kinley is, mikor először kellett mérköznie mozgékony ellenfelével, Bryanral az elnöki székért. Hatalmas lobogókat csináltatott. A lobogók mindkét oldalán egy-egy kép volt. Az egyik kép csatát ábrázolt. A rohanó csapatok élén a fiatal Mac Kinley, kivont karddal a kezében. A képek ez volt az aláírása: Mac Kinley 1861-ben. A másik oldalon is volt egy kép. Egy terjedelmes asszonyosság, a ki egy kurta inges, dundi kis csecsemőt szoptat. Ennek a képek meg ez volt az aláírása: Bryan 1861-ben. Az ötlet hatott. Mac Kinley elnök lett: a minthogy nem is csoda, ha egy fegyveres hős lever egy békésen táplálkozó csecsemőt.

* **Megunta az életét.** Fiatal volt és egészséges, Borbély Teréz 19 éves varrónő, de lélekben agg és beteg, elsorvasztotta, öreggötte a reménytelen szerelem. Bánatában, hogy nem lehet választottjává, tegnap reggel 8 órakor forgó pisztolyból szíve alá lött. Három levelet hagyott hátra, egyet anyjának, egyet kedvesének, melyben előadja önzetlen tiszta szerelmét s végre egyben kéri a rendőrséget, hogy ne bonczolják fel. Felső-Kis-Teleki-utca 476. sz. alatti lakásáról a kórházba szállították, a hol még él, de felgyógyulásához kevés a remény.

* **A debreczeni róm. kath. főgymnasium.** Sok évi tárgyalás és tervezgetés után végre valóra vált a debreczeni róm. kath. főgymnasium létesülése. Hétfőn leérkezett ugyanis a vall. és közoktatásügyi miniszter és a dr. Schlauch Lőrincz nagyváradi bibornok-püspök által jóváhagyott végleges szerződés, mely a főgymnasium létét minden időkre biztosítja. A főgymnasium létesül a következő hozzájárulásokból: 1. Dr. Schlauch Lőrincz nagyváradi l. sz. bibornok-püspök a városi püspökség részéről fizet 300,000 korb. 2. Dr. Wolafka Nándor v. püspök, kispópost 40,000 korb. 3. Debreczen városa a) építési anyagot ad 80,000 kor. értékben; b) készpénzben 10 év alatt fizet 120,000 korb. 4. A vallás- és közokt. m. kir. miniszter az államköltségvetés terhére évenként hozzájárul 22,000 korval. 5. A kegyes tanítórend a mostani algyimnasiumot az eddigi keretben átadja, a főgymnasiumot a kellő számú tanárral ellátja és a telket a főgymnasium és a rendház számára az egyházközségnek díjtalanul átengedi. A tanárok száma lesz: 19 kegyesrendi tanár, egy világi rajztanár és egy világi tornatanító. Új főgymnáziumi épület, új rendház és tornacsarnok fog építtetni 450,000 kor. általánosszágon.

* **Vitriollal bosszulta meg a leányát.** Igazán rossz mostoha apa volt Solaniki Sándor, mert felesége leányát ütötte-verte s erővel elakarta kergetni a háztól, elűzni a nagyvilágba. De az anya, ki édes gyermekét jobban szerette férjénél, bosszút esküdött a durva, embertelen mostoha apa ellen; szándékát meg is valósította tegnap reggel, vitriollal öntötte le férjét s így vett elégtételt leánya kínzóján. Solaniki arczán és mellén súlyos égési sebeket szenvedett s most a kórházban fekszik élet és halál között.

* **Pulszky Agost meghalt.** Egy ország-szerte ismert politikus halt meg tegnap hajnalban: Pulszky Agost. Nem volt szimpatikus ember a Házban, az ellenzék különösen haragudott rá, mert mindig a hatalmi tényezők mellett tartott, különösen Bánffyknak volt »jobb keze«. Mondják, hogy a legtöbb rossz tanácsot ő adta neki. De nagy tudományát mindenki elismerte. Egyetemi tanár, majd vallásügyi államtitkár is volt. Régi vesebaja és rheumája ölte meg. Felesége csak reggel, halála után ért a fővárosba.

IRODALOM.

* **Magyar Könyvtár** augusztusi sorozata most jelent meg, újabb érdemes füzetekkel gyarapítva ezt a Radó Antal szerkesztette kiváló gyűjteményes vállalatot. A 238—239. kettős szám gróf Széchenyi István korszakalkotó munkáját, a Hírel-t teszi olc-ó kiadásban hozzáférhetővé. Szinte irodalmi esemény, hogy ez a mű végre, ha nem is egész terjedelmében, de legalább legfontosabb részeiben közkinccsé válhatik. A magyar politikai és gazdasági élet reformkorának ezt az örökbecsű emlékét dr. Gyulai Ágost látta el magvas bevezetéssel és jegyzetekkel s ugyancsak ő válogatta ki a nagy munkának ma is közérdekű és jelentős részeit a kiadás számára, a kevésbé lényeges fejezeteket rendkívül gondosan, lehetőleg Széchenyi saját szavaival kivonatolva. Ép ily becses füzet a 236—237. szám is, mely Baróti Szabó Dávid Aeneis fordításának első öt énekét közli Radó Antal és Tóth Rezső kiadásában. Ez a közel száz éves fordítás sok tekintetben ma is legjobb Aeneis-fordításunk.

Az elavult szólásmódokat, fordulatokat, a homályos kifejezéseket Radó Antal gondosan javította, úgy hogy a fordítás a modern olvasónak is könnyű és kedves olvasmány és ma is csodás frissességgel és költői erővel hat. Jó bevezetést és jegyzeteket Tóth Rezső irt a kiadáshoz.

A 228. szám Benedek Eleknek, kiváló elbeszélőknek néhány szép elbeszélését tartalmazza *Apró történetek* címmel. A bájos egyszerű novellákat, mint Benedek minden írását, mély és magyar érzés és gyönyörű, magyaros nyelv ajánlja első sorban. — A 229. szám egy kiváló modern francia regényíró, Charles de Berkeley-t, vezet be a magyar irodalomba. *A kis márkine* című érdekesítő regényét Lándor Tivadar fordította. — A Magyar Könyvtár eddig megjelent számainak teljes jegyzéke minden könyvkereskedésben ingyen kapható. Egyes számok részletfizetésre is megrendelhetők a kiadónál, Lappel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21.

SPORT.

Elhalasztották a löversenyt. A szeptember 28. és 29-ére kiirt nagyváradi üetős és löversenyek folyó évi október 19. és 20-ára halasztatnak. Nevezési zárnap október hó 9-én este 8 óra. A kiirt feltételek azonban változatlanul fenntartatnak. Nagyvárad, 1901. szeptember 11-én. *A verseny-egylet igazgatósága.*

MULATSAG.

Táncszelvény Várad-Velenczén. A nagyvárad-velencei földművelők olvasókörre folyó hó 15-én este a velencei állomás melletti vendéglőben (Kolosvári-utca Bux János vendéglősnél) könyvtára javára és egyéb szükségletei fedezésére táncszelvényt rendez. Akik esetleg tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, sziveskedjenek megjelenni, Tisztelettel *A rendező-bizottság.*

SZÍNHÁZ.

Quo vadis? a színpadon. Barrel Wilson amerikai költő Sienkiewicz világhírű *Quo vadis?* regényét, mint ismeretes, dramatizálta. A drámát Bohrmann-Riegen H. németre fordította s a bécsi császárbülbüumi színház óriási sikerrel adogatja elő az *Im Zeichen des Kreuzes* című színművet. Előreláthatólag még heteken át naponkint, vagy legalább többnyire ezt fogják előadni.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irtá: Lucien Biart.

Francziából: K—ő.

66.

— Holnap meglátogatom Miguelt, mondá egy este az udvarnagy.

— Engedje meg, hogy vele menjek keresztatyám, kérte Micaela.

— Ne gondold rá kedvesem, az lehetetlen, Miguelt még Ricardo gyilkosának tekintik, mit szólna hozzá a világ?

— Mit törődöm a világgal? Nem látja, hogy a nyugtalanság megöl? Látnom kell Miguelt s meg akarom neki mondani, hogy szeretem.

— Hát minket már semmibe se veszel, sem apádat, sem engem? mondá az udvarnagy szomorúan.

— Én sokat szenvedek, én nagyon szerencsétlen vagyok! zokogta Micaela keresztatyja keblére borulva.

Másnap Alvarez csakugyan bement a városba s a bírótól nyert engedély alapján bement a fogoly börtönébe. A küszöbön megállott, el-

bámulva a változáson, mi a vádlott külsején végbe ment.

— Vétkesnek gondol ő engem? kiáltott az ifju a látogató elé sietve.

— Nem, ő most is mindig önre gondol.

Miguel nem fojthatta vissza könnyeit.

— Bocsássa meg gyöngeségemet, mondá végre, én magam is rá gondolok s csak azért tiltakozom a vád ellen, melylyel oly nyomorultul gyanúsítanak. A türelmetlenség elveszi erőmet. Mit tud ön a perem állásáról?

— Semmit, felelt az udvarnagy olyan hangon, melyből az ellenkező volt kiolvasható.

— Artatlan vagyok, de nem tudok mitsem megdönteni azon bizonyítékok közül, melyek ellenem szólnak.

— Bátorság és türelem!

— De hisz elítélnek!

— A mi igazságszolgáltatásunk lassu és enyhe.

— Don Estevan hevesen üldöz engem és vádolja atyámat is . . .

— Imádta unokaöccsét s önben gyilkosát látja.

— Hát oly kevésbé ismer? Hiszen ha meg akartam volna ölni don Ricardót, nyiltan párbajra hívtam volna.

— Előttem nincs miért mentetgetni magát. Lehetek valamivel hasznára, rendelkezésére állok.

— Ön véd engem, mondá a fiatal ember megragadva Alvarez kezét, — köszönöm!

— Nem üzen valamit Micaelának?

— Ő, kiáltott Miguel, szeretném őt látni, hogy magam mondanám meg neki, hogy artatlan vagyok s alaptalanul vádolnak. Bizonyos, hogy az utolsó perczben, ha már a házasság ehalaszthatatlanná lett volna, kivántam volna vetélytársam halálát; de soha sem gyilkoltam volna meg.

Az ifju kezeivel elfödte arcját és sokáig szótlan maradt.

— Harczolok a bizonyítékok ellen, melyek vesztembe sodornak, megkérdelem a bírótól, nem vagyok-e valamely borzasztó lidércz zsákmánya?

— Ha Ricardo provokálta önt, kockáztatta meg Alvarez, s ön kénytelen volt védekezni, akkor többet használna, ha bevállaná a dolgot.

— Látja ön! kiáltott Miguel, ön maga is csak félig hisz nekem, mikor azt állítom, hogy teljesen távol állok e büntől.

— Az ön korában s az ön helyében én tettem volna róla, hogy vetélytársat ne kelljen gyűlölnöm. Ha a bíró tudna keresztleányom iránti szerelméről, megkapná a bizonyítékok, melyet keres.

— Ő tudja azt, felelt az ifju halkan.

Alvarez lecsüggesztette fejét.

— Micaelának volt bátorsága elleplezni aggodalmait, ő tudta, hogy ha az ön szerelméről beszél, azzal csak vádolja önt.

— Én azért mondtam meg, hogy dona Micaelát szeretem, hogy ezáltal bebizonyítsam miszerint nem követhettem el olyan vétket, mely még jobban elválasztott volna tőle.

— Jobban tette volna, ha hallgat. Ricardónak nem voltak ellenségei s ön nem sok hasznát veszi, ha hangoztatja, hogy egyedül önnek állott érdekében őt láb alól eltenni.

— Ha az igazságszolgáltatás csálódik s egy artatlant sujt, folytatta Miguel szomoruan, mondja meg dona Micaelának, hogy ő volt utolsó gondolatom.

— Még nincs minden veszve. Viszontlátásra.

Alig érkezett meg Alvarez a tanyára, keresztleánya azonnal hozzásietett, elhalmozta kérdésekkel, mire Alvarez elbeszélte a látogatást, természetesen elhallgatva a veszélyt mely Mignelt fenyegette.

— Ugy-e nemsokára szabad lesz? kérdé a leány örömmel.

— Az igazságszolgáltatás nagyon sántikál kedvesem, s csak lépésről lépésre halad előre; de mint tapasztalhatod, atyád haragja már alább szállt, néhány nap mulva megmondjuk neki az igazat s akkor segíteni fog nekünk Fuenleal kiszabadításában.

— Én meghalok, ha ő meghal, mondá Micaela.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ugron-Rimler affér.

Budapest, szept. 11. (Saj. tud. táv.) Ugron Gábor, a kit tudvalevően Rimler Gyula provokált, levelet irt kihívója segédeihez, közölve velük, hogy nem ad elégtételt, mert a sértés, melylyel Rimlert illette, több, mint hetven napja történt.

A nagybányaiak Wekerlénél.

Budapest, szept. 11. (Saját tud. táv.) Ma a nagybányaiak küldöttsége felkereste Wekerle Sándort s felkérték a képviselő jelöltség elfogadására s egyuttal tolmácsolták a nagybányai választók bizalmát. Wekerle megköszönte a bizalmat, de a jelöltség elfogadására nézve határozott választ nem adott.

Mac Kinley állapota.

Buffalo, szeptember 10. A délután 3 óra 20 perczkor kiadott orvosi jelentés szerint Mac Kinley állapotában a délelőtt kiadott kedvező jelentés óta változás nem állott be. Érverés 100, hőmérséklet 100, lélegzés 28.

Buffalo, szeptember 10. A reggeli orvosi jelentés mindenütt nagy örömet keltett és a kiállításon való kifüggesztését az egész közönség lelkes örömmel üdvözölte.

Chicago, szeptember 10. A letartóztatott Goldmann Emma eleinte tagadta, hogy ő az, a kit a rendőrség keres. Mikor a rendőrség kihallgatta, kijelentette, hogy Czolgoszt csak egyszer látta és pedig július 7-én Chikagóban, az Isak-családnál, ahol akkor látogatóban volt. Czolgosz akkor beszélni óhajtott vele, de ő éppen kiment a vasúthoz. Czolgosz elkísérte és csak néhány szót váltott vele. Goldmann Emma tagadja, hogy olyasvalamit mondott volna, a mivel Czolgoszt rá akarta volna bírni a merényletre. Isak, aki állítólag anarkista-iratok kiadója, már fogságban van. Morrist, akinek házában Goldmann Emmát találták, szintén letartóztatták. Goldmann Emmát azzal vádolják, hogy Isakkal és a többi letartóztatott személyekkel összeesküdtek Mac Kinley meggyilkolására.

Bécs, szeptember 11. Buffalóból Londonon keresztül új és érdekes részleteket hoz a táviró Mac Kinley állapotáról és a merénylőről. Az Egyesült-Államok elnöke jobban érzi magát. Tegnap este a czártól a következő tartalmu táviratot kapta:

„Örömmre szolgál, hogy jobban érzi magát azon merénylet után, amelyet személye ellen a minap elkövettek. Csatlakozom azon jókívánásokhoz, amelyben az Unio minden polgára kéri az Istent, hogy ön minél hamarabb teljesen felgyógyuljon.“

Buffalo, szeptember 11. Az a széleskörű nyomozás, a melyet a rendőrség az anarkisták kézrekerítése céljából indított, már most is sikeres eredményre vezetett. A tegnapi nap folyamán 82 anarkistát tartóztatnak le, az eddig letartóztatott anarkisták száma pedig több százra rug. Kihallgatásuk alkalmával kiderült, hogy Czolgosz-szal nemcsak, hogy összeköttetésben állt maga az anarkista-klub, hanem ennek egyik gyűlésén hoztt határozatból és parancsból kifolyólag a Mac Kinley ellen elkövetett merényletet Czolgosznak kellett végrehajtania, mint a kit erre kisorsoltak. Goldmann Emma, az anarkista tanok szabad propagandájának előharczósa, továbbá Maurice és Tsizero anarkisták kihallgatása sok érdekes részletet tartalmaz az összeeskü-

vésről, annak vallomásaikat azonban nem hozták nyilvánosságra, sőt a legnagyobb titokban tartják az Angliából és Franciaországból küldött újságírók előtt is.

Londonba ma délelőtt hivatalos jelentés is érkezett az Egyesült-Államok elnökének állapotáról, a mely azt hozza hírül, hogy Mac Kinley felépülése immár biztosra vehető. A kezelőorvosok még állandóan ágya körül vannak ugyan, de a specialista-orvosokra már nincs szükség. Ezek még ma reggel elhagyták Buffalót. Mac Kinley egyébként, mint környezetete hiszi, egy hét leforgása alatt elhagyhatja ágyát. (M. T. I.)

NYILTTÉR.

Naponta friss

csemege szőlő

kilója: 20 kr.

Legnemesebb faj

sárga-czukur- és görögdinnyék.

Duránczai

őszibaraczk

a legszebb példányok.

Kosarak gyümölcszállításhoz a legolcsóbb árban.

Tisztán kezelt természetes

Hegyi-Borok

a következő előnyös árak mellett:

Asztali ó-bor, literje 32 kr.

100 liter 22 és 23 frt.

Magyarádi ujbó, literje 40 kr.
Asztali ó bor, literje 40 kr.
Magyarádi pecsenye bor literje 50 kr.
Asztali vörös bor, literje 44 kr.
Ménesi vörös bor, literje 64 kr.
Mindennemű üvegelt csemege- és pezsgőborok a legolcsóbb árban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Kiváló tisztelettel: 181-3-6

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körözs-utca, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés 134. szám.

„Eladó makktermés“.

A bukorványi uradalomhoz tartozó, mintegy ezer kat. holdnyi bükk szálerdő ezévi makkoltatása bérbeadandó. A makkoltatási idő tartama: 1902. márczius hó 15-ig.

A bérbeadás csakis zárt írásbeli ajánlatok útján történik, melyek a megajánlott bérnek legalább is 10%-át tevő bántépnéz csatolásával Márton Imre ügyvéd címére küldendő Debreczen, Fialt-utca 44. szám alá, még pedig legkésőbbben a f. évi szeptember hó 25-ik napjáig.

A bérbe adandó terület vasuti állomása: »Drág-Cséke«, melytől az erdő hat kilométernyire fekszik.

190-1-3

KOZGAZDASAG.

Külföldi szőlő behozatala. Utóbbi időben a földmivvelésügyi miniszter azt tapasztalta, hogy sokan »ékezesi szőlő« elnevezés alatt külföldi szőlőt öt kilogrammos kosarakban hozatnak, aztán pedig a szőlőt itthon mustiá préselik.

Felhívja ennél fogva a miniszter az összes törvényhatóságokat, hogy a borkészítésre szánt szőlőt a nemzetközi phylloxera-egyezmény értelmében csak öt hektoliteres tisztított hordóba csömöszölve engedjék behozni, azok ellen pedig, akik az említett visszaélést elkövetik, indítsák meg az 1883. évi XXVII. t.-cz. értelmében a kihágási eljárást.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Halárúók.

Budapest, szept. 11.

Buza októberre	0.
Buza áprilisra	0.
Tengeri	0.
Rozs okt.	0.
Zab ápr.	0.
Káposzta, repce, burg.	0.

Értéktőzsdé.

Budapest, szept. 11.

Osztrák hitel	—
Magyar hitel	—
Államvasut.	—
Pimamurányi	—

Magyar jelzálog	—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. szept. 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék	92.60
Magyar vasúti kölcson aranyban 4/8%	121.75
Magyar vasúti kölcson ezüstben 2/8%	100.45
Magyar keleti vasúti államkőtvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.25
Italmérési jog megváltási kötvény	99.75
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény-sorozat-kölcsön	176.—
Tiszszabályozás szept. sorajegyek kölcson	146.50
Osztrák járadék papírban	98.15

Osztrák járadék ezüstben	98.10
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.80
Osztrák államsorajegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.50
Magyar hitelbank részvény	632.—
Osztrák hitelintézet részvény	623.—
Párisi vista	94.85
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.—
Németbizodalmi márka	117.10
London vista	239.40
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Színes selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zafír, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-58-0

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirdapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.